

ROBERT GROŠELJ

BOLGARSKI PREDPRIHODNJIK IN NJEGOVE SLOVENSKE USTREZNICE: KONTRASTIVNO-PREVODNI VIDIK

COBISS: 1.01

[HTTPS://DOI.ORG/10.3986/JZ.29.1.03](https://doi.org/10.3986/JZ.29.1.03)

V prispevku so določene in analizirane slovenske jezikovnosistemske (kontrastivne) in prevodne ustreznice bolgarskega predprihodnjika, ki v prvi vrsti označuje preddobno dejanje v prihodnosti; analiza temelji na zgledih iz bolgarskih slovničnih del ter sedmih bolgarskih književnih del in njihovih slovenskih prevodov. Bolgarskemu predprihodnjiku v slovenščini kontrastivno ustreza prihodnjik z izrazom preddobnosti; slovenske prevodne ustreznice bolgarskega predprihodnjika pa vključujejo prihodnjik, ki označuje prihodnost, in pogojnik z naklonsko vsebino (eventualnost); v dveh prevodnih primerih preddobnost označuje časovni izraz.

Ključne besede: bolgarski predprihodnjik, slovenske ustreznice, kontrastivno-prevodna analiza, časovnost, dobnost

The Bulgarian Future Perfect and Its Slovenian Equivalents: A Contrastive Translation Perspective

This article identifies and analyses Slovenian linguistic-systemic (contrastive) and translation equivalents of the Bulgarian future perfect. The analysis is based on examples from Bulgarian grammatical works and seven Bulgarian literary works with their Slovenian translations. The contrastive equivalent of the Bulgarian future perfect in Slovenian is the future form of the verb accompanied by an expression of anteriority; Slovenian translation equivalents of the Bulgarian future perfect, on the other hand, include the future (which signals the future) and the conditional mood with modal content (eventuality). In two translated examples, anteriority is indicated by a temporal expression.

Keywords: Bulgarian future perfect tense, Slovenian equivalents, contrastive-translation analysis, temporality, relative temporality

1 Uvod

Slovenščina in bolgarščina predstavljata skrajni točki južnoslovanskega kontinuuma, hkrati pa sta sorazmerno najbolj različna južnoslovanska jezika (Valčanova 2002: 389). To se kaže tudi v razlikah med glagolskima sistemoma: že če upoštevamo zgolj glagolske čase v povednem naklonu, pozna slovenščina štiri čase,

Robert Grošelj ■ Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta ■ robert.groselj@ff.uni-lj.si ■

 <https://orcid.org/0000-0002-4105-2013>

Prispevek je nastal v okviru raziskovalnega programa št. P6-0215 (Slovenski jezik – bazične, kontrastivne in aplikativne raziskave), ki ga je sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

medtem ko jih bolgarščina pozna devet (gl. Toporišič 2000: 388; Herrity 2000: 160–161; Scatton 1993: 210–212; Stefanova 2007: 200–204);¹ če pa upoštevamo še naklone, bi bile razlike še večje, in sicer predvsem po zaslugi t. i. *renarativa* (*indirektnega načina* ali *pripovednega naklona*) v bolgarščini, ki ga v slovenščini ni.

Slovenski in bolgarski glagolski časi so bili do sedaj le redko predmet kontrastivno-prevodnih študij: npr. Dejanova (1970) analizira sestavljene pretekle čase v bolgarščini, srbohrvaščini in slovenščini, Grošelj (2021) se ukvarja z bolgarskim preteklim prihodnjikom v slovenskih prevodih, Kucarov (1978) in Malakov (2020) pa se ukvarjata z izražanjem renarativnosti v bolgarščini in slovenščini. Ker pa gre – na osnovi razlik – za problemsko zanimivo področje, se razprava posveča delni kontrastivno-prevodni raziskavi sistemov glagolskih časov v teh dveh jezikih. Konkretnije, namen analize je raziskati, katera slovenska jezikovna sredstva ustrezajo bolgarskemu predprihodnjiku oz. katera slovenska jezikovna sredstva se lahko uporabljajo za izražanje časovnih, dobnostnih, naklonskih ipd. razmerij (gl. Miklič 2001), ki jih označuje bolgarski predprihodnjik. Analiza vključuje tako kontrastivni kot prevodni vidik – upoštevane so torej tako potencialne slovenske jezikovnosistemske ustreznice, vzpostavljene na osnovi kontrastivne analize (imenujem jih kontrastivne ustreznice), kot dejanske prevodne ustreznice bolgarskega predprihodnjika. Pričujoča analiza bo osvetlila nov segment razmerja med bogarščino in slovenščino (v prvi vrsti med njunimi glagolskimi oblikami) ter dopolnila kontrastivno-prevodne študije bolgarščine in slovenščine.

2 GRADIVO IN METODA

Analiza slovenskih ustreznic bolgarskega predprihodnjika temelji na zgledih iz bolgarskih slovničnih del (Stojanov idr. 1983; Kucarov 1999; Antova idr. 2002; Nicolova 2017), ki so bili upoštevani v kontrastivnem delu študije, ter zgledih iz sodobnejših bolgarskih književnih del in njihovih slovenskih prevodov, na katerih je slonela analiza dejanskih prevodnih ustreznic (za prevodno analizo bolgarskega predprihodnjika je bilo pregledanih sedem bolgarskih književnih del, izdanih med 1951 in 2009; gl. vire).²

- 1 Bolgarski glagolski časi v povednem naklonu vključujejo (v oklepajih so transliterirana latinška poimenovanja po Stojanov idr. 1983) sedanjik (*present*), nezaključeni preteklik (*imperfekt*), zaključeni preteklik (*aorist*), nedoločeni preteklik (*perfekt*), predpreteklik (*pluskvamperfekt*), prihodnjik (*future*), predprihodnjik (*future exactum*), pretekli prihodnjik (*future preteriti*), pretekli predprihodnjik (*future exactum preteriti*) (Stojanov idr. 1983: 289; Scatton 1993: 210–212). Slovenskih glagolskih časov v povednem naklonu je manj: sedanjik, prihodnjik, preteklik in (redko rabljeni) predpreteklik (Toporišič 1992: 15; Herrity 2000: 160–161).
- 2 Izbor književnih del za prevodno analizo je bil pragmatične narave – med dostopnimi prevodi iz bolgarščine v slovenščino prevladujejo knjižni, ki hkrati ponujajo širok spekter oblik sporočanja (opisovanje, pripovedovanje, razlaganje, dvogovor itn.) in položajev, v katerih bi se lahko predprihodnjik pojavil; poleg tega mi druge gradivske možnosti, ki bi vključevale prevode iz

Študijo, ki sodi med kontrastivno-prevodne jezikovne raziskave, sestavlja več faz. Najprej so bile na osnovi opisov v slovnčnih delih predstavljene oblike in funkcije bolgarskega predprihodnjika. Temu je sledil pregled sorodnih glagolskih oblik v nekaterih slovanskih, germanskih in romanskih jezikih ter njihovih slovenskih ustreznih, kot so navedene v slovnični literaturi. Nato so bili iz bolgarskih slovnčnih in književnih del ročno izpisani vsi zgledi z bolgarskim predprihodnjikom, čemur je sledila določitev njihovih slovenskih kontrastivnih (na podlagi mojih jezikovnosistemsko čim bližjih prevodnih ustreznih bolgarskih zgledov; gl. popolnoma verodostojen prevod v Newmark 2000 oz. »literal translation« v Chesterman 1997) in obstoječih prevodnih ustreznih.³ V nadaljevanju so bile bolgarske glagolske oblike in njihove slovenske ustreznice interpretirane z vidika časovnosti, dobnosti, naklonskosti ter drugih jezikovnosistemskih in besedilnih kategorij (za opredelitev različnih kategorij, ki vplivajo na učasovljanje zunajjezikovnih situacij, gl. npr. Miklič 1994; 2001). Pri tem je bilo primerjalno upoštevano tudi razmerje med »predprihodnjiškimi« oblikami v nekaterih drugih jezikih in njihovimi slovenskimi ustreznimi.

3 BOLGARSKI PREDPRIHODNJIK: OBLIKE IN FUNKCIJE

Bolgarski **predprihodnjik** (bolg. *бъдеще предварително време*) se tvori s prihodnjikom pomožnikov *съм* (pogosteje) oz. *бъда* 'biti' in preteklim zaključenim tvornim (aoristnim) deležnikom polnopomenskega glagola, tipa *ще съм носил* oz. *ще бъда носил*. Nikalna oblika se tvori z zanikano prihodnjiško obliko glagola *има* (tj. *няма*) 'imeti', *съм* oz. *бъда* 'biti' in deležnikom polnopomenskega glagola, tipa *няма да съм носил*, *няма да бъда носил*, *не ще съм носил* oz. *не ще бъда носил* (najpogostejša je oblika z *няма*, sledijo oblike s *съм*, medtem ko so tiste z *бъда* redke; Stojanov idr. 1983: 348; Nicolova 2017: 447). V preglednicah 1 in 2 so predstavljene oblike z glagolom *нося* 'nositi'.

Preglednica 1: Trdilne oblike predprihodnjika – glagol *нося* 'nositi'

1. ed. аз <i>ще съм</i> (<i>бъда</i>) <i>носил</i> , -а, -о	1. mn. ние <i>ще сме</i> (<i>бъдем</i>) <i>носили</i>
2. ed. ти <i>ще си</i> (<i>бъдеш</i>) <i>носил</i> , -а, -о	2. mn. вие <i>ще сте</i> (<i>бъдете</i>) <i>носили</i>
3. ed. той, тя, то <i>ще е</i> (<i>бъде</i>) <i>носил</i> , -а, -о	3. mn. те <i>ще са</i> (<i>въдат</i>) <i>носили</i>

bolgarščine v slovenščino, niso bile dostopne. Bolj zanesljive rezultate bi seveda omogočilo upoštevanje tudi drugih besedilnih zvrsti.

- 3 Pri zgledih je najprej ležeče naveden izhodiščni bolgarski zgled, ki mu sledi bodisi moja kontrastivna ustreznica (med narekovaji pokončno) bodisi obstoječa prevodna ustreznica (za enačanjem ležeče). Krepko ležeče je označena bolgarska predprihodnjiška oblika, z enojno črto njena slovenska ustreznica, krepko pokončno pa časovni izraz, ki predstavlja časovno točko, pred katero se je zgodilo dejanje, ki ga ubeseduje predprihodnjik oz. njegova ustreznica.

Preglednica 2: Nikalne oblike predprihodnjika – glagol *нося* ‘nositi’

1. ed. аз няма да съм (бъда) носил, -а, -о	1. мн. ние няма да сме (бъдем) носили
2. ed. ти няма да си (бъдеш) носил, -а, -о	2. мн. вие няма да сте (бъдете) носили
3. ed. той, тя, то няма да е (бъде) носил, -а, -о	3. мн. те няма да са (въдат) носили
1. ed. аз не ще съм (бъда) носил, -а, -о	1. мн. ние не ще сме (бъдем) носили
2. ed. ти не ще си (бъдеш) носил, -а, -о	2. мн. вие не ще сте (бъдете) носили
3. ed. той, тя, то не ще е (бъде) носил, -а, -о	3. мн. те не ще са (въдат) носили

Predprihodnjik se v prvi vrsti uporablja za izražanje dejanja, ki se je zgodilo pred določenim referenčnim intervalom (npr. trenutkom) v prihodnosti (1–2) (Stojanov idr. 1983: 348; Antova idr. 2002: 144; Nicolova 2017: 449), redko pa se uporablja za izražanje predhodnih dejanj v prihodnjiškem pripovedovanju (tj. s prihodnjiki; brez zgleda); lahko se pojavi tudi v izoliranih izjavah (Nicolova 2017: 449).⁴

Za predprihodnjik je tipično, da je v ospredju rezultat dejanja, ne pa samo dejanje oz. dogajanje (gl. tudi bolg. poimenovanje *бъдеще резултативно време* ‘prihodnji rezultativni čas’; Stefanova 2007: 202). Zato je značilno, da imajo predprihodnjiške oblike predvsem dovršni glagoli, čeprav se lahko pojavljajo tudi predprihodnjiki nedovršnih glagolov (3) (Stojanov idr. 1983: 349; Nicolova 2017: 449).

- [1] *И вратата, която той ще отвори, ще се е затръщила зад гърба ми* ‘In vrata, ki jih bo on odprl, se bodo (pred tem) zaloputnila za mojim hrbtom’ (Nicolova 2017: 449).
- [2] **В началото на юли Боян ще се е установил в Пловдив** ‘**Na začetku julija se bo Bojan (že) ustalil v Plovdivu**’ (Nicolova 2017: 449).
- [3] **До утре той ще се е срещнал и разговарял с Петров** ‘**Do jutri se bo on srečal in govoril s Petrovom**’ (Nicolova 2017: 450).

Predprihodnjik se lahko pojavlja tudi v glavnih stavkih pogojnih zgradb in v drugih zloženih povedih, ki izražajo možno dejanje (4) (Nicolova 2017: 450).

- [4] *Ако се прибера рано, до вечерта ще съм се приготвил* ‘Če bom prišel domov zgodaj, se bom do večera (že) pripravil’ (Nicolova 2017: 450).

4 »PREDPRIHODNIJKI« – KONTRASTIVNO-PREVODNI POGLED K DRUGIM JEZIKOM

Kontrastivno-prevodni pogled na predprihodnjiške glagolske oblike v nekaterih slovanskih, romanskih in germanskih jezikih se omejuje na tiste osnovne glagolske oblike, katerih primarna funkcija (ali ena od glavnih funkcij) je označevanje preddobnosti v časovni sferi prihodnosti (oz. v zadobnosti glede na sedanost).⁵

4 Po E. Antovi idr. (2002: 144) sta angleški ustreznici predprihodnjika *future perfect tense* in *future perfect continuous*.

5 Obravnava vseh glagolskih oblik (in upoštevanje še drugih jezikov), ki lahko v določenih skladenjskih zgradbah označujejo ta časovni odnos, bi preseгла okvire te razprave.

Med **slovanskimi** jeziki poznajo glagolski čas za označevanje preddobnosti v prihodnosti **osrednjejužnoslovanski** jeziki – gre za t. i. *futur drugi* ‘drugi prihodnjik’ ali *futur egzaktni* ‘eksaktni prihodnjik’ (tvorjen z dovršnim sedanjikom glagola *biti*, tipa *budem*, *budeš* itn., in preteklim tvornim deležnikom), ki pa se uporablja tudi za izražanje istodobnosti v prihodnosti (Jahić idr. 2000: 281; Klajn 2005: 120, 124; Silić – Pranjković 2005: 92, 194; Čirgić idr. 2010: 127, 176–177; Stanojčić – Popović 2014: 401).⁶ J. Pogačnik in M. Moguš (1965: 147–151) kot slovenske ustreznice navajata prihodnjiške oblike (5–6), istodobnostnemu drugemu prihodnjiku pa v njunih slovenskih prevedkih ustrežata prihodnjik ali predložna zveza z glagolnikom (7–8).

- [5] *Ako budeš učio, počí ćeš na ljetovanje = Če se boš učil, boš šel na letovanje* (Pogačnik – Moguš 1965: 147).
- [6] *Kako budeš gradío, onako ćeš imati = Kakor si boš zgradil, takšno boš imel* (Pogačnik – Moguš 1965: 148).
- [7] *Pazit ćemo na djecu dok se budu igrala = Pazili bomo na otroke, dokler bodo pri igri* (Pogačnik – Moguš 1965: 148).
- [8] *Itako, dok budem mislila, gledat ću polja i livade = In tako, med premišljevanjem, bom gledala polja in travnike* (Pogačnik – Moguš 1965: 151).

V **germanskih jeziki** se v **angleščini** z vrednostjo predprihodnjika uporablja *indefinite (simple) future perfect tense*, pri čemer je lahko referenčna točka za preddobnost izražena besednozvezno ali stavčno (9–10).⁷ Preddobno dejanje v prihodnosti se lahko razteza tudi po referenčni točki (11), kar je značilno za *progressive (continuous) future perfect* (12) (Komac 2004: 50–51; Blaganje – Konte 2010: 288–290). Oba časa sta značilna predvsem za formalno in knjižno angleščino, sicer pa ju v glavnih stavkih zamenjuje *future*, v odvisnih *present* ali *present perfect* (Blaganje – Konte 2010: 288–291). V slovenščini naj bi tema časoma ustrezal prihodnjik dovršnih glagolov običajno skupaj s členkom *že* (13) (Blaganje – Konte 2010: 291), čeprav bi bilo ustrežneje govoriti o prihodnjiku s členkom *že* (npr. 11–12) (Komac 2004: 50–51).⁸

- 6 Ž. Stanojčić in L. Popović (2014: 401–402) za srbski *futur drugi* omenjata še možnost izražanja: (1) pogoja v prihodnosti: *У њој ће бити и за нас двоје живота, ако ти будеш хтjела* ‘V njej bo tudi za naju življenje, če boš ti hotela’; (2) možnosti: *Да не буду куда отишли од куће?* ‘Da ne bodo odšli kam od doma?’; (3) izvršenih dejanj v preteklosti: *Тада буде Јаков позван у Београд* ‘Takrat je bil Jakob poklican v Beograd’. Dž. Jahić idr. (2000: 281) in I. Klajn (2005: 124) za *futur drugi* omenjajo tudi možnost izražanja zadobnosti v prihodnosti, npr. *Javit ću vam se prije nego što budem krenuo dalje* ‘Javit se vam bom, preden bom krenil naprej’.
- 7 Referenčna točka pa ni obvezno izražena: *I shall have finished my novel if I have time* ‘Dokončal bom roman, če bom imel čas’ (Blaganje – Konte 2010: 289).
- 8 Pri *indefinite future perfect* bi bila slovenska ustreznica *prihodnjik dovršnih glagolov*, pri *progressive future perfect* pa *prihodnjik nedovršnih glagolov*.

- [9] *I shall have written the letter by two o'clock* 'Pismo bom napisal do dveh' (Blaganje – Konte 2010: 289).
- [10] *We shall have cleaned your dress if you come at seven o'clock* 'Očistili bomo vašo obleko, če pridete ob sedmih' (Blaganje – Konte 2010: 289).
- [11] *By 1st August we shall have been at the seaside for a fortnight* 'Prvega avgusta bomo na obali (že) 14 dni' (Blaganje – Konte 2010: 289).
- [12] *Mother will have been washing up the dishes for some time when you wake up* = *Mati bo že nekaj časa pomivala posodo, ko se boš zbudil* (Komac 2004: 51).
- [13] *The snow will have stopped by then* = *Dotlej bo že prenehalo snežiti* (Blaganje – Konte 2010: 291).

V **nemščini** preddobnost v prihodnosti označuje *Perfekt* 'sestavljene preteklik' (14) (Muster 2018: 133).⁹ A. Gruntar Jermol (2011: 68) izpostavlja obvezno prisotnost časovnih določil tipa *morgen* 'jutri', *bald* 'kmalu', *bis Sonntag* 'do nedelje' ipd., ki izražajo časovni trenutek, do katerega bo prihodnje dejanje zaključeno (15). V obeh navedenih zgledih je slovenska ustreznica prihodnjik.

- [14] *Wenn er den Wagen gewaschen hat, wird er in der Stadt fahren* = *Ko bo avto opral, se bo peljal v mesto* (Muster 2018: 133).
- [15] *Bis zum nächsten Jahr hat sie ihre Dissertation abgeschlossen* 'Do naslednjega leta bo zaključila svojo disertacijo' (Gruntar Jermol 2011: 68).

V **romanskih jezikih** ima **italijanščina** za izražanje preddobnih dejanj v prihodnosti na razpolago *futuro composto* 'zloženi prihodnjik' (Miklič 2000a: 106),¹⁰ ki mu v slovenščini ustreza prihodnjik (16–18) (gl. Miklič 2000b: 222).

- [16] *Uscirai solo dopo che avrai finito il compito* 'Šel boš ven, šele ko boš končal nalogo' (Miklič 2000a: 106).
- [17] *Quando avrai letto il giornale dallo a Tonio* = *Ko boš prebrala časopis, ga daj Tonetu* (Miklič 2000b: 222).
- [18] *In un ora avranno finito* = *V eni uri bodo gotovi* (Miklič 2000b: 222).

V **francoščini** preddobno in dovršeno dejanje glede na prihodnje dejanje ali prihodnjo časovno točko signalizira *futur antérieur* 'zloženi prihodnjik' (Jereb 2009: 132; Schlamberger Brezar – Mezeg 2010: 183);¹¹ v vseh tovrstnih primerih E. Jereb (2009: 132) kot slovensko ustreznico navaja prihodnjik (19–20).

- 9 Nemški *Perfekt* v zvezi s sedanjostjo izraža seveda tudi preddobnost: *Wenn du das Buch gelesen hast, kannst du es mir zurückgeben* = *Če si knjigo prebral, mi jo lahko vrneš* (Muster 2018: 133).
- 10 V italijanščini preddobnost v prihodnosti označuje tudi *passato prossimo* 'sestavljene preteklik': *Mi porterai il giornale quando hai finito (avrà finito) di leggerlo* 'Časopis mi boš prinesel, ko ga boš nehal brati' (Miklič 2000a: 99). Italijanski *futuro composto* se uporablja še za izražanje verjetnih dejanj v preteklosti (tudi kot preddobnost glede na sedanjost): *Dov'è Mario? – Non lo so. Se ne sarà andato a casa* 'Kje je Mario? – Ne vem. Verjetno je šel domov' (Miklič 2000a: 106); *Il signor marito zio sarà rimasto a dormire a Palermo [...] = Gospod soprog stric je verjetno ostal in prespal v Palermu [...]* (Dacia Maraini; Ožbot 2009: 40–41).
- 11 Francoski *futur antérieur* se lahko uporablja še za izražanje: (1) domneve: *Encore une coupure de courant. Il y aura eu un orage quelque part* = *Že spet je zmanjkalo toka. Najbrž je bila kje nevihta*; (2) ogorčenosti: *On aura tout vu* = *To je pa višek! Kaj takšnega pa še ne!* (Jereb 2009: 133).

- [19] *Quand tu auras payé, nous partirons* = *Odšli bomo, ko boš plačal* (Jereb 2009: 132).
 [20] *Nous aurons passé le bac avant le 30 juin* = *Maturo bomo opravili pred 30. junijem* (Jereb 2009: 132).

Podobno tudi v **španščini** preddobnost glede na dejanje, ki je glede na trenutek sporočanja zadobno, označuje *futuro perfecto* 'zloženi prihodnjik';¹² njegova slovenska ustreznica naj bi bil prihodnjik s členkom *že* (21) (Markič – Pihler 2008: 113).

- [21] *Cuando volvamos ya habrá pasado todo* = *Ko se vrnemo, bo že vse minilo* (Markič – Pihler 2008: 113).

5 SLOVENSKE USTREZNICE BOLGARSKEGA PREDPRIHODNJIKA

V prvem delu so obravnavane kontrastivne ustreznice bolgarskega predprihodnjika na osnovi zglede iz slovničnih del, temu pa v drugem delu sledi še analiza bolgarskih predprihodnjikov in njihovih slovenskih prevodnih ustreznice, ki se pojavljajo v pregledanih književnih delih.

5.1 Slovenske kontrastivno-prevodne ustreznice bolgarskega predprihodnjika

Bolgarski predprihodnjik se lahko pojavlja tako v enostavnih kot v večstavčnih povedih. V **enostavnih povedih** lahko preddobnost v prihodnosti označuje sam predprihodnjik (22), večinoma pa jo dodatno nakazuje izraz časovne referenčne točke, pred katero se bo prihodnje dejanje zgodilo, npr. *вече 'že', до края на тази година* 'do konca tega leta', *дотогава* 'do takrat' (23–25); pri tem preddobnostna perspektiva včasih ni eksplicitno izražena, npr. *след една седмица* 'čez en teden', *в края на месеца* 'na koncu meseca' (26–27). V vseh primerih se kot slovenska ustreznica bolgarskega predprihodnjika kaže slovenski prihodnjik, ki označuje prihodnost (gl. Toporišič 2000: 398; Miklič 2000b: 221–222); preddobnostno perspektivo vnašajo časovni izrazi, kot so npr. členek *že*, prislova *prej*, *predhodno*, predložne zveze tipa *dotlej*, *do takrat*, *do konca leta* ipd., ki so lahko – kot je bilo nakazano – prisotni *že* v izhodiščnih zgledih.

- [22] *Ще бъдеш порасъл достатъчно* 'Dovolj boš že zrasel (do takrat)' (D. Popov; Kucarov 1999: 392).

12 Španski *futuro perfecto* lahko izraža še: (1) verjetnost, da se je nekaj zgodilo v času pred sedanjostjo, a v povezavi z njo (podoben je zloženi preteklik s prislovi *posiblemente*, *probablemente*, *aproximadamente*): *Habré leído esta novela unas cuatro o cinco veces* (*Probablemente he leído* [...]) = *Ta roman sem verjetno prebrala štirikrat ali petkrat*; (2) dopustnost – sporočevalec se ograjuje od pretekle vsebine, povezane s sedanjostjo (skupaj z izrazi *pero*, *sin embargo*, *no obstante* 'toda, vendar'): *Habrá sido un gran escritor pero la historia literaria no menciona su nombre* = *Morda je res bil velik pisatelj, vendar njegovega imena zgodovina književnosti ne omenja*; (3) presenečenje, ki ga spremlja distanciranje, v vprašalnih in vzkličnih povedih: *¡Habrás se visto cosa igual!* = *Kdo bi si mislil!* (Markič – Pihler 2008: 114).

- [23] *Тя вече ще е почувствала братската целувка – тогаз, в Пирина – по-инаяк ‘Ona bo že občutila bratski poljub – takrat, в Pirinu – drugače’ (A. Strašimirov; Kucarov 1999: 392).*
- [24] *До края на тази година ще съм преподавал двадесет години в това училище ‘Do konca tega leta bom (že) dvajset let predaval na tej šoli’ (Antova idr. 2002: 144).*
- [25] *Дотогава ще съм се запознал с всички колеги от отдела ‘Do takrat se bom (že) spoznal z vsemi kolegi na oddelku’ (Antova idr. 2002: 144).*
- [26] *След една седмица ти ще си се подготвил добре за изпитите ‘Čez en teden se boš že dobro pripravlil na izpite’ (Antova idr. 2002: 144)*
- [27] *В края на месеца 10 000 служители в администрацията ще са преминали това обучение ‘Na koncu meseca bo 10.000 uslužbencev v upravi že šlo skozi to usposabljanje’ (Nicolova 2017: 449).*

Včasih je referenčna točka za preddobnost v prihodnosti tudi samostojna poved, na preddobnost pa dodatno kaže časovni izraz ob predprihodnjiku (28–29).

- [28] *Ще пристигнем късно. Децата ще са си легнали вече и сигурно ще са заспали ‘Prišli bomo pozno. Otroci bodo že šli spat in gotovo bodo že zaspali’ (pogovorno; Stojanov idr. 1983: 349).*
- [29] *Обади ми се към осем часа. Дотогава ще съм превела статията ти ‘Pokliči me okrog osmih. Do takrat bom prevedla tvoj članek’ (Antova idr. 2002: 144).*

Bolgarski predprihodnjik se pojavlja tudi v glavnih stavkih večstavčnih povedi, ki jih dopolnjujejo **časovni odvisniki**; predprihodnjik označuje preddobnost v prihodnosti, časovni odvisniki z vezniki *когато* in *като* ‘ko’, *цѝом* ‘takoj ko’, *преди да* ‘preden’ ipd. pa predstavljajo časovne referenčne točke za preddobnost (predvsem *преди да* eksplicitno kaže na to, da je dejanje v glavnem stavku preddobno tistemu v odvisniku; 30–33); preddobnost lahko poudarjajo tudi dodatni časovni izrazi, kot npr. *вече* ‘že’ (30). Slovenska ustreznica bolgarskega predprihodnjika bi bil tudi v teh primerih prihodnjik; preddobnost je lahko razvidna sobesedilno ali pa jo dodatno nakazuje časovni izraz, ki je včasih prisoten že v izhodiščnem zgledu. Bolgarski predprihodnjik se lahko nahaja tudi v **vsebinskem odvisniku**: predprihodnjik označuje preddobnost v prihodnosti, preddobnostno pa ga dodatno podpira zveza *до 5 часа* ‘do 5. ure’ (34). Slovenska ustreznica je prihodnjik, ki kaže na prihodnost (gl. tudi *jutri*), na preddobnost pa opozarja zveza *до 5. ure*.

V slovenščini postane dodatna eksplicitna oznaka preddobnosti, npr. v obliki členka *že* ipd., pomembna, ko preddobnost ni besedilno (npr. z *že* obstoječimi časovnimi izrazi) ali sobesedilno razvidna, jo pa želimo nakazati (gl. npr. 22, 26–27, 31–32).

- [30] *Неговите войски ще са отпочинали вече, когато ромеите ще пристигнат ... уморени ‘Njegove čete si bodo že odpočile, ko bodo Bizantinci prišli ... utrujeni’ (A. Guljaški; Kucarov 1999: 392).*
- [31] *Като пристигнем, той ще е заминал, да ..., заминал! ‘Ko bomo prišli, bo on že odšel, da ... odšel’ (P. Stărov; Stojanov idr. 1983: 349).*
- [32] *А цѝом пристигнем, дядо Кольо ще е наточил винцето, ще е нарязал мезето, ще е наклал огъня [...] ‘In ko pridemo, bo ded Koljo že natočil vince, bo narezal predjed, bo prižgal ogenj’ (D. Popov; Kucarov 1999: 392).*

- [33] *Ще си получила телеграмата ми и ще си ми отговорила* много преди това писмо да стигне до теб 'Prejela boš moj telegram in odgovorila boš nanj mnogo prej, preden bo to pismo prišlo do tebe' (Antova idr. 2002: 144).
- [34] *Обзалагам се, че утре до 5 часа той ще е ходил поне три пъти до пощата да пита дали има писмо за него* 'Stavim, da bo jutri do 5. ure vsaj (že) trikrat šel na pošto, da bi vprašal, ali imajo pismo zanj' (Stojanov idr. 1983: 349).

R. Nicolova (2017: 450) navaja tudi dva zgleda z bolgarskim predprihodnjikom za možno dejanje (s prihodnostno perspektivo; gl. 4, 35), ki mu v slovenščini verjetno prav tako ustreza prihodnjik (morda s členkom *že*); R. Nicolova pri obeh zgledih kot ustreznico navaja angleški *future perfect*, npr. *ще ме е убил той* za *he [not anyone else] will have killed me*.

- [35] *Нека ме вземе и убие – ще ме е убил той; нека ме остави християнски пленник – ще го е направил той* 'Naj me vzame in ubije – on me bo (že) ubil; naj me ima za krščanskega ujetnika – on bo to (že) naredil' (V. Mutafčieva; Nicolova 2017: 450).

5.2 Slovenske prevodne ustreznice bolgarskega predprihodnjika

V pregledanih bolgarskih književnih delih (gl. vire) se predprihodnjik pojavi samo trikrat, in sicer v romanih *Тютюн* (DD), *Мисия Лондон* (AP) in *Федерация на династроनावтите* (HO) (36–38), kar bi lahko nakazovalo omejeno frekvenco tega časa v bolgarskem glagolskem sistemu. V vseh primerih se predprihodnjik nahaja v glavnem stavku, ki ga dvakrat dopolnjuje časovni (36–37), enkrat pa pogojni odvisnik (38).

V slovenskih prevodnih zgledih, ki ohranjajo osnovno skladiščno zgradbo, bolgarskemu predprihodnjiku ustrezajo tri različne prevodne možnosti: prihodnjik, pri čemer preddobnost ni posebej nakazana oz. je dvoumna (36); prihodnjik, ob katerem je dodatna oznaka preddobnosti (ki je v izvorniku ni) v obliki členka *že* (37); pogojnik, ki označuje možnost oz. eventualnost (gl. Toporišič 2000: 395; Miklič 2000b: 227–230; 2001: 315), prisotno že v izhodiščnem zgledu, obenem pa je ohranjena preddobnostna perspektiva, gl. prislov *tačas*, ki ustreza bolg. *през това време* (37).

- [36] *Стори му се, че никога вече нямаше да станат близки и че когато тя разбере истината, животът им ще бъде протекъл, а любовта – мъртва* (DD) = *Zazdelo se mu je, da se nikoli več ne bosta zblížala; ko bo spoznala resnico, se jima bo življenje izteklo in njuna ljubezen bo mrtva* (DD^S).
- [37] *Той сега още е замаян, не му е ясно за какво става дума, докато се осъзнае, ние ще сме си опекли работата* (AP) = *Zdaj je še zmeraj ves otoničen, ni mu jasno, kaj se dogaja, ko se bo zavedel, bomo mi že končali zadevo* (AP^S).
- [38] *Излиза така, че ако например той, Димчо, лети с ракета една година, на земята през това време ще са изтекли двацет, трийсет и дори сто години [...]* (HO) = *Se pravi, če bi na primer on, Dimčo, letel z raketo eno leto, bi na zemlji tačas minilo dvajset, trideset ali celo sto let* (HO^S).

6 RAZPRAVA IN SKLEP

Namen prispevka je bil določiti in analizirati slovenske kontrastivne in prevodne ustreznice bolgarskega predprihodnjika. Po predstavitvi oblik in funkcij bolgarskega predprihodnjika ter pregledu predprihodnjiških glagolskih oblik v nekaterih slovanskih, germanskih in romanskih jezikih ter njihovih slovenskih ustreznic je sledila analiza slovenskih kontrastivnih in dejanskih prevodnih ustreznic bolgarskih predprihodnjikov. Pri tem so bili upoštevani glagolske oblike, druga besedilna (leksikalna) sredstva za izražanje časovno-dobnostnih razmerij, skladske zgradbe in sobesedilni dejavniki. Analiza naj bi dopolnila kontrastivno-prevodne primerjave bolgarščine in slovenščine, v prvi vrsti zanimivega in kompleksnega področja glagolskih sistemov v obeh jezikih.

Bolgarski predprihodnjik se tvori s prihodnjikom pomožnikov *съм* (pogosteje) oz. *бъда* 'biti' in preteklim zaključenim tvornim (aoristnim) deležnikom polnopomenskega glagola; nikalna oblika se najpogosteje tvori z zanikano prihodnjiško obliko glagola *има* (tj. *няма*) 'imeti', redkeje s *съм* in *бъда* 'biti'. Predprihodnjik se uporablja predvsem za izražanje dejanja, ki se je zgodilo pred določenim referenčnim intervalom/trenutkom v prihodnosti.

Bolgarskemu predprihodnjiku so po možnosti izražanja preddobnosti v prihodnosti sorodni npr. osrednjejužnoslovanski *futur drugi* (*futur egzaktni*), angleški *future perfect*, nemški *Perfekt*, italijanski *futuro composto* (tudi *passato prossimo*), francoski *futur antérieur* in španski *futuro perfecto* (omenjene glagolske oblike imajo, seveda, tudi druge funkcije), pri katerih se v jezikoslovnih delih kot slovenska ustreznica navaja prihodnjik (ponekod skupaj s členkom *že*).

Kontrastivno (jezikovnosistemsko) bolgarskemu predprihodnjiku v slovenščini ustreza, in sicer tako v enostavnih kot v večstavčnih povedih, prihodnjik, ki označuje prihodnost (oz. zadobnost glede na sedanost). Preddobnost načeloma označujejo časovni izrazi, npr. členek *že*, prislova *prej*, *predhodno* ali prislovne predložne zveze tipa *do tedaj* ipd., ki so lahko prisotni *že* v izhodiščnih zgledih, čeprav je lahko dobnostno razmerje razvidno tudi sobesedilno. Tudi posameznim zgledom bolgarskega predprihodnjika z naklonskim pomenom (možno dejanje s prihodnostno perspektivo) bi ustrežal slovenski prihodnjik s členkom *že*.

Pregledana bolgarska književna dela vključujejo le tri primere predprihodnjika, kar kaže na omejeno frekvenco tega časa v bolgarskem glagolskem sistemu, hkrati pa zaradi tega ni mogoče posploševati ugotovitev v zvezi z njegovimi slovenskimi prevodnimi ustreznici. Ne glede na to pa lahko ugotovimo, da v slovenskih prevodih trem zgledom bolgarskega predprihodnjika ustrezajo tri različne prevodne rešitve: prihodnjik brez dodatnega signala preddobnosti, zaradi česar je zgled dobnostno dvoumen, prihodnjik s členkom *že* kot izrazom preddobnosti in

pogojnik, ki poudarja eventualnostno perspektivo (tipa *če bi se kaj zgodilo*), medtem ko časovni izraz *tačas* nakazuje preddobnost.

Kontrastivno-prevodna analiza bolgarskega predprihodnjika in njegovih slovenskih ustreznice je pokazala na eni strani najbližjo kontrastivno ustreznico, ki vključuje tako glagolsko obliko kot dodaten besedni/besedozvezni izraz preddobnosti, na drugi strani pa v konkretnih prevodnih zgledih odmike od nje – prevajalci so namreč izbrali tudi prevodne ustreznice, ki dobnostnega razmerja ne izražajo eksplicitno ali pa izpostavljajo eventualnostni (možnostni) vidik dejanja, ki je lahko vsebinsko prisoten že v izhodiščnem zgledu. Analiza je tako, upam, osvetlila še en segment razmerja med glagolskima sistemoma v bolgarščini in slovenščini ter nekoliko dopolnila obstoječe raziskave obeh jezikov. Na koncu naj opozorim še na dva vidika, ki bi omogočila nadgradnjo študije: večje število prevodnih zgledov (čeprav tudi njihova redkost prinaša relevantno ugotovitev o verjetni omejeni frekvenci predprihodnjika v bolgarskem glagolskem sistemu) in pogostejše navajanje širšega besedilnega okolja zgledov v jezikoslovni literaturi – to bi namreč omogočilo ustrežnejšo interpretacijo časovno-dobnostnih in sorodnih razmerij.

VIRI

- AP** = Алек Попов, *Мисия Лондон*, Софija: Ciela, 2009.
[Alek Popov, *Misija London*, Sofija: Ciela, 2009.]
- AP^s** = Alek Popov, *Misija London*, prev. Eva Šprager, Ljubljana: Cankarjeva založba, 2014.
- BD** = Блага Димитрова, *Пътуване към себе си*, Софija: Български писател, 1965, <https://chitanka.info>.
[Blaža Dimitrova, *Pätuvane kām sebe si*, Sofija: Bälgarski pisatel, 1965, <https://chitanka.info>.]
- DD** = Димитър Димов, *Тютюн*, Софija: Труд, 1951, <https://chitanka.info>.
[Dimitär Dimov, *Tjutjun*, Sofija: Trud, 1951, <https://chitanka.info>.]
- DD^s** = Dimitr Dimov, *Tobak*, prev. Katja Špur, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1966.
- GG** = Георги Господинов, *Естествен роман*, Софija: Корпорация Развитие, 1999, www.slovo.bg.
[Georgi Gospodinov, *Estestven roman*, Sofija: Korporacija Razvitie, 1999, www.slovo.bg.]
- HO** = Хаим Оливер, *Федерация на династронавтите*, Софija: Народна младеж, 1963, <https://chitanka.info>.
[Haim Oliver, *Federacija na dinastronavtite*, Sofija: Narodna mladež, 1963, <https://chitanka.info> (30. 9. 2022).]
- HO^s** = Haim Oliver, *Federacija dinastronavtov*, prev. Matej Rode, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1965.
- IP** = Ивайло Петров, *Преди да се родя и след смъртта ми*, Софija: Издателство Захарий Стоянов, Университетско издателство Св. Климент Охридски, 2005, <https://chitanka.info>.
[Ivajlo Petrov, *Predi da se rodja i sled smärta mi*, Sofija: Izdatelstvo Zaharij Stojanov – Universitetsko izdatelstvo Sv. Kliment Ohridski, 2005, <https://chitanka.info>.]
- PV** = Павел Вежинов, *Ноцем с белите коне*, Пловдив: Христо Г. Данов, 1981, <https://chitanka.info>.
[Pavel Vežinov, *Noštem s belite kone*, Plovdiv: Hristo G. Danov, 1981, <https://chitanka.info>.]

LITERATURA

- Antova idr. 2002** = Evgenia Antova – Ekaterina Boytchinova – Poly Benatova, *Short grammar of Bulgarian for English speaking learners*, Sofia: »AVM Komers« ET – »ASPA« SD, 2002.
- Blaganje – Konte 2010** = Dana Blaganje – Ivan Konte, *Modern English grammar*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 2010.
- Chesterman 1997** = Andrew Chesterman, *Memes of translation*, Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins, 1997.
- Čirgić idr. 2010** = Adnan Čirgić – Ivo Pranjković – Josip Silić, *Gramatika crnogorskoga jezika*, Podgorica: Ministarstvo prosvjete i nauke, 2010.
- Dejanova 1970** = Мария Деянова, *История на сложните минали времена в български, сърбохърватски и словенски език*, София: Издателство на Българската академия на науките, 1970.
[Marija Dejanova, *Istorija na složnite minali vremena v bālgarski, sārbohārvatski i slovanski ezik*, Sofija: Izdatelstvo na Bālgarskata akademija na naukite, 1970.]
- Grošelj 2021** = Robert Grošelj, Bulgarian past future in Slovene translations, v: *Contributions to the 23rd Annual Scientific Conference of the Association of Slavists (Polyslav)*, ur. Katarzyna Bednarska, Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2021, 117–122.
- Gruntar Jermol 2011** = Ada Gruntar Jermol, *Ausgewählte Kapitel der deutschen Morphologie mit kontrastivem Ansatz / Izbrana poglavja nemške morfologije s kontrastivnimi ponazoritvami*, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2011.
- Herrity 2000** = Peter Herrity, *Slovene: a Comprehensive Grammar*, London – New York: Routledge, 2000.
- Jahić idr. 2000** = Dževad Jahić – Senahid Halilović – Ismail Palić, *Gramatika bosanskoga jezika*, Zenica: Dom štampe, 2000.
- Jereb 2009** = Elza Jereb, *Francoska slovnica po naše*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 2009.
- Klajn 2005** = Ivan Klajn, *Gramatika srpskog jezika*, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2005.
- Komac 2004** = Polona Komac, *Angleška slovnica po naše*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 2004.
- Kucarov 1978** = Иван Куцаров, Изразяване на преизказност в славянските езици чрез вмязане на модифициращи думи, изрази и изречения, *Годишник на Софийския университет. Факултет по славянски филологии* 69.3 (1978), 83–114.
[Ivan Kucarov, Изразяване на преизказност в славянските езици чрез вмязане на модифициращи думи, изрази и изречения, *Годишник на Софийския университет. Факултет по славянски филологии* 69.3 (1978), 83–114.]
- Kucarov 1999** = Иван Куцаров, Морфология, в: *Съвременен български език*, ред. Тодор Бояджиев, София: Издателска къща Петър Берон, 1999, 277–497.
[Ivan Kucarov, Морфология, v: *Sāvremennen bālgarski ezik*, red. Todor Bojadžiev, Sofija: Izdatelska kāšta Petār Beron, 1999, 277–497.]
- Malakov 2020** = Милен Малаков, Изразяване на несвидетелско отношение към глаголното действие в българския и словенския език, в: *България – Северна Македония – Словения: литературният превод в приемащата култура и в образованието*, ред. Намита Субиото – Людмил Димитров, София: Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“, 2020, 254–261.
[Milen Malakov, Изразяване на несвидетелско отношение към глаголно действие в българския и словенския език, v: *Bālgarija – Severna Makedonija – Slovenija: literaturnij prevod v priemaštata kultura i obrazovanieto*, red. Namita Subiotto – Ljudmil Dimitrov, Sofija: Nacionalno izdatelstvo za obrazovanie i nauka »Az-buki«, 2020, 254–261.]
- Markič – Pihler 2008** = Jasmina Markič – Barbara Pihler, *Španska slovnica po naše*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 2008.
- Miklić 1994** = Tjaša Miklič, Besedilni mehanizmi učasovljanja zunajjezikovnih situacij, *Uporabno jezikoslovje* 2 (1994), 80–99.
- Miklić 2000a** = Tjaša Miklič, Skladnja: sintaksa glagola, v: *Italijanski jezik. Slovnične strukture, besedje, kontrastiranje*, ur. Metka Uršič, Ljubljana: Državni izpitni center, 2000, 91–115.

- Miklič 2000b** = Tjaša Miklič, Kontrastiranje: primerjanje rab slovenskih glagolskih oblik z italijanskimi, v: *Italijanski jezik. Slovnične strukture, besedje, kontrastiranje*, ur. Metka Uršič, Ljubljana: Državni izpitni center, 2000, 209–232.
- Miklič 2001** = Tjaša Miklič, Raba slovenskih glagolskih oblik v luči časovnosti, dobnosti, vidskosti in naklonskosti, v: *37. seminar slovenskega jezika, literature in kulture: zbornik predavanj*, ur. Irena Orel, Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete, 2001, 301–318.
- Muster 2018** = Ana Marija Muster, *Nemška slovnica po naše*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018.
- Newmark 2000** = Peter Newmark, *Učbenik prevajanja*, prev. Mateja Gajgar, Ljubljana: Krtina, 2000.
- Nicolova 2017** = Ruselina Nicolova, *Bulgarian Grammar*, prev. Christo Stamenov, Berlin: Frank & Timme GmbH, 2017.
- Ožbot 2009** = Martina Ožbot, Nekaj kontrastivnih beležk o italijanščini in slovenščini in nekaj opažanj o jezikovni produkciji pri govoricah slovenščine v Italiji, *Jezik in slovstvo* 54.1 (2009), 25–47.
- Pogačnik – Moguš 1965** = Jože Pogačnik – Milan Moguš, *Učbenik srbohrvaškega jezika*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1965.
- Scatton 1993** = Ernest A. Scatton, Bulgarian, v: *The Slavonic Languages*, ur. Bernard Comrie – Greville Corbett, London – New York: Routledge, 1993, 188–248.
- Schlamberger Brezar – Mezeg 2010** = Mojca Schlamberger Brezar – Adriana Mezeg, *La morphosyntaxe et la sémantique du verbe français*, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2010.
- Silić – Pranjković 2005** = Josip Silić – Ivo Pranjković, *Gramatika hrvatskoga jezika (za gimnazije i visoka učilišta)*, Zagreb: Školska knjiga, 2005.
- Stanojčić – Popović 2014** = Живојин Станојчић – Љубомир Поповић, *Граматика српског језика за гимназије и средње школе*, Београд: Завод за уџбенике, 2014.
[Živojin Stanojčić – Ljubomir Popović, *Gramatika srpskog jezika za gimnazije i srednje škole*, Beograd: Zavod za udžbenike, 2014.]
- Stefanova 2007** = Марияна Стефанова, *Съвременен български език. Фонетика и морфология*, Шумен: Университетско издателство Епископ Константин Преславски, 2007.
[Marijana Stefanova, *Săvremennen bălgarski ezik. Fonetika i morfologija*, Șumen: Universitet-sko izdatelstvo Episkop Konstantin Preslavski, 2007.]
- Stojanov idr. 1983** = Стоян Стоянов – Калина Иванова – Петър Пашов – Валентин Станков (ред.), *Граматика на съвременния български книжовен език II. Морфология*, София: Издателство на Българската академия на науките, 1983.
[Stojan Stojanov – Kalina Ivanova – Petăr Pašov – Valentin Stankov (red.), *Gramatika na săvremennija bălgarski knižoven ezik II. Morfologija*, Sofija: Izdatelstvo na Bălgarskata akademi-ja na naukite, 1983.]
- Toporišič 1992** = Jože Toporišič, *Enciklopedija slovenskega jezika*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 2000.
- Toporišič 2000** = Jože Toporišič, *Slovenska slovnica*, Maribor: Obzorja, ⁴2000.
- Valčanova 2002** = Marinela Valčanova, Raziskave o slovenskem jeziku v bolgarski jezikoslovni tradiciji – zgodovina in perspektive, v: *Historizem v raziskovanju slovenskega jezika, literature in kulture*, ur. Aleksandra Derganc, Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti FF, 2002 (Obdobja 18), 389–400.

SUMMARY

Bulgarian future perfect tense and its Slovene equivalents: a contrastive-translation perspective

This article determines and analyzes Slovenian contrastive and translation equivalents of the Bulgarian *бъдеще предварително време* 'future perfect'. The study starts by presenting the forms and functions of the Bulgarian future perfect, as well as similar verb forms in selected Slavic, Germanic, and Romance languages (including their Slovenian counterparts). The analysis of Slovenian equivalents of the Bulgarian future perfect is based on examples from Bulgarian grammatical works and seven Bulgarian literary works with their Slovenian translations.

The positive forms of the Bulgarian future perfect consist of the future form of the auxiliaries *съм* (more frequent) or *бъда* 'to be' and the aorist participle of the lexical verb; the negative forms consist of the negative future form of the verbs *има* (i.e., *няма*) 'to have' (the most frequent), *съм* and *бъда* 'to be' (less frequent), and the aorist participle of the lexical verb. The Bulgarian future perfect is mainly used to indicate actions occurring before a particular reference time interval or point in the future.

Verb forms comparable to the Bulgarian future perfect with regard to its main function (i.e., indication of anteriority in the future) include the Serbo-Croatian *futur drugi* (*futur egzaktni*), English *future perfect*, German *Perfekt*, Italian *futuro composto* (as well as *passato prossimo*), French *futur antérieur*, and Spanish *futuro perfecto* (these verb forms also have other functions); the verb form suggested as their Slovenian equivalent is the *prihodnjik* 'future', sometimes accompanied by the particle *že* 'already'.

The contrastive (linguistic-systemic) equivalent of the Bulgarian future perfect in Slovenian is the future, which indicates the future (or posteriority with respect to the present), with anteriority being signaled in general by temporal expressions; for example, the particle *že* 'already', the adverbs *prej* 'before' or *predhodno* 'beforehand', or adverbial prepositional phrases such as *do tedaj* 'up to that point' and similar, which can be already present in the source-text examples. Anteriority may also be contextually evident. Based on rare examples mentioned in the grammatical works analyzed, a Slovenian contrastive equivalent of the Bulgarian future perfect with modal content (evidentiality with a future orientation) could also be the future form with the particle *že*.

The Bulgarian literary works analyzed include only three examples of the future perfect, which could indicate the limited frequency of this form in Bulgarian verb system. In Slovenian translations, the Bulgarian future perfect is translated with three different solutions: the future without an additional signal of anteriority (causing an ambiguous relative temporal relation in the example), the future with the particle *že* as an expression of anteriority, and the *pogojnik* 'conditional mood', which emphasizes the eventuality of the action (or event), whereas the temporal expression *tačas* 'in the meantime' indicates anteriority.

JEZIKOSLOVNI ZAPISKI

A

- 413 a 98
413 abeceda 74
413 abecedaren, -na, -o 75
413 abota f 76
410 aboten, na, -o 1
413 ah! 99
413 ahkati v 78
490 áko 37
413 aldov m 79
413 aldovati v 80
490 ali 38
413 apnen, -a, -o 82
413 apno n 83
410 apostol m 2
413 apostolski, -a, -o 84
413 alpe f 81
410 arati v 3
413 arhangel m 86
501 armada f 46

B

- 410 baba f 4
410 babica f 5
411 babine f pl 22
410 babjeveren, -na, -o 6
411 babjeverstvo n 21
411 babnica f 23
410 babura f 7
411 bádati v 24
410 bahač m 8
411 baharija f 25
410 bahati v 9
410 bajalec m 10
410 bajalica f 11
410 bajati v 12
410 bajen, -na, -o 13

- 411 bakla f 28
411 baklada f 29
411 bakren, -a, -o 30
411 bakro n 31
411 bakrorez m 32
411 balvan m 34
411 ban m 35
411 bangar m 36
411 banja f 37
411 bankovec m 38
411 bar 39
411 bara f 40
410 barantati v 16
411 barantija f 41
411 barek, -a, -o 42
501 balena f 14
411 barinat, -a, -o 43
411 bariš m 44
411 barka f 45
411 barovčin m 46
411 bars m 47
411 baršun m 48
411 barva f 49
411 barvarija f 50
410 barvati v 17
492 barven, -na, -o 38
492 barvotisk m 39
410 basati v 18
411 basen f 3
492 basna f 40
492 basulja f 41
411 baš 51
410 batati v 19
410 bati se v 20
411 batina f 52
410 baviti se v 21
410 bdeti v 22

29.1 (2023)

Jezikoslovni zapiski 29.1 (2023)

ISSN 0354-0448

Uredniški odbor **Hubert Bergmann, Metka Furlan, Alenka Jelovšek, Mateja Jemec Tomazin, Karmen Kenda-Jež, Valerij M. Mokijenko, Alenka Šivic-Dular, Andreja Žele Peter Weiss**

Urednik **Alenka Jelovšek**

Tehnična urednica **Donald Reindl, DEKS, d. o. o.**

Prevod izvlečkov in povzetkov v angleščino

Naslov uredništva **Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU)
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
Novi trg 4, SI-1000 Ljubljana, Slovenija**

Telefon **+386 1 4706 160
peter.weiss@zrc-sazu.si, isj@zrc-sazu.si
<http://ojs.zrc-sazu.si/jz>
<http://bos.zrc-sazu.si/knjige/index.html>**

Izdal **ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša**

Založila **Založba ZRC**

Zanju **Oto Luthar, Kozma Ahačič**

Glavni urednik **Aleš Pogačnik**

Prelom **Simon Atelšek**

Oblikovanje **Evita Lukež**

Tisk **Cicero, Begunje, d. o. o.**

Naklada **200 izvodov**

Letna naročnina **10 €**

Letna naročnina za študente **8 €**

Cena posamezne številke **7 €**

Cena dvojne številke **12 €**

Naročila sprejema **Založba ZRC, p. p. 306, 1001 Ljubljana, Slovenija**

Telefon **+386 1 4706 464
zalozba@zrc-sazu.si**

ARRS

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revija izhaja s podporo
Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Jezikoslovni zapiski so uvrščeni v mednarodne zbirke podatkov
MLA International Bibliography of Books and Articles on the
Modern Languages and Literatures, New York, ZDA; Bibliographie
linguistique / Linguistic bibliography, The Hague, Nizozemska;
IBZ, K. G. Saur Verlag, Osnabrück, Nemčija; New Contents Slavistics,
Staatsbibliothek zu Berlin, Nemčija.

To delo je na voljo pod pogoji slovenske licence Creative
Commons 4.0, ki ob priznavanju avtorstva dopušča nekomercialno
uporabo, ne dovoljuje pa nobene predelave.

